انتها پسندي، اې اين پي او نفاذ عدل معاهده

هدايت الله خان

د پښتون ملت د جغرافيائي اهميت او افاديت په وجه په دې سيمه د عالمي طاقتونو ترمنځه د غورزو پرزو تاريخ ډېر زوړ دے. په دغه تاريخ کښې د روس د ۱۹۱۷ء انقلاب زمونږ د پاره د بدمرغۍ سوب جوړ شو. د انقلاب راتلو سره يورپ، کليسا او يهود د روس خلاف ملا وتړله. د روسي کميونزم خلاف د دې اتحاد په پټ جنګ کښې د نازي جرمني په شکل کښې د مشترکه دښمنۍ په وجه د ۱۹۳۳ء نه تر ۱۹۴۵ء وقفه وه. د هغې نه پس چې جرمني ماتې وخوړه نو عالمي قيادت د يورپي طاقتونو برطانيې او فرانس نه روس او امريکې ته منتقل شو او دنيا په واضحه توګه په اشتراکي او سرمايه داري بلاکونو کښې تقسيم شوه. د دې سره د نوو عالمي قوتونو ترمنځه د يو سوړ جنګ اغاز وشو.

د ۱۹۴۵ء نه پس د اشتراکيت مخالف قوتونو سازشونه د ډېرو مرحلو نه تېر شو چې فيصله کُن مرحله پکښې سوويت يونين د افغانستان په جبه کښې د نښلولو سازش ؤ. د دې حقيقت نه ټول خبر دي چې د سردار داؤد خان د قتل او نورمحمد ترکي د راوستي انقلاب نه پس په افغانستان کښې شروع کړے شوے مداخلت او بيا وروستو فوځي يلغار په اصل کښې د دې اتحاد د ستېج شوي ډرامې په وجه وشو. د دې ډرامې تفصيل د هغه وخت د موقعې ګواه او د افغانستان ډپټي فارن منسټر عبدالصمد غوث په کتاب The fall of Afghanistan کښې موجود دے، د دې نه علاوه د ۱۹۷۹ء د کريملن د خفيه سرکاري فائلونو مطابق د نورمحمد ترکي په اقتدار کښې په راتلو د ماسکو حکمرانان حېران شوي وو، کومو چې د انقلاب نه وړاندې ترکے د يو پېغام په ذريعه د پوځي بغاوت په نتيجه کښې د ممکنه تباهۍ نه خبر کړے ؤ.

ترکي چې په مارچ ۱۹۷۹ء کښې د انقلاب د بچ کولو د پاره روس ته د مداخلت کوم اپيل کړے ؤ، هغه هغوي د دې هدايت سره رد کړے ؤ چې افغان حکمرانان دې د خپل جنګ د پاره د مزدور طبقې نه خلق بهرتي کړي. د دې ټېلي فونک اپيل نه پس ترکي په خپله د يو بل درخواست سره ماسکو ته لاړو خو وزيراعظم کوسيجن د دې وېنا سره دغه درخواست هم رد کړو چې د هغۀ (روس) دښمنان د مداخلت د پاره انتظار کوي چې د روس پوځونه افغانستان ته لاړ شي.

د دې حقائقو نه د امريکې، يورپ، د پاکستاني مقتدره او مذهبي حلقو د هغه مفروضو ترديد کېږي چې ګڼي په افغانستان کښې د روس مداخلت د يوې تيارې منصوبې لاندې شوے ؤ. د کومې په ذريعه چې روس د افغانستان او پاکستان په ذريعه ګرمو اوبو ته د رسېدو خواهش لري. مختصراً دا چې په ۱۹۷۹ء کښې چې کله په نۀ زړۀ د روس فوځ افغانستان ته راغے نو د امريکې او يورپ هغه سازش کامياب شو چې دوي ورته د نيمې صدۍ نه انتظار کاوۀ.

د دې سره امريکې، يورپ او يهوديانو په برصغير کښې ازمائيلې شوې پخوانۍ نسخې د بيا پکارولو د پاره يو مکمله او جامع منصوبه بندي

وکړه. اسلام او د اسلام مئینان د خپلو مفادو دپاره پکار راوستل استعماري چال ډېر زوړ دے. د شلمې صدۍ په شروع کښې د افغانستان ترقي پسند او قام پرست حکمران امیرامان الله خان د افغانستان په نوو لاروچارو روانول او د تعمیر او ترقۍ دپاره د هغه مبارزه وه کۀ د پښتون ملت د عظیم راهبر باچا خان پښتنو ته د علم او شعور د رڼا ورکولو مقدس مشن. د ټولو خلاف پېرنګي سامراج د خپلو وظایف یافته ملایانو په ذریعه د اسلام نعره پکار راوستې وه خو دا ځل چې د اسلام نعره د سوویت یونین خلاف په کوم انداز پکار کړې شوه د هغې مثال نشته.

افغانستان ته د روسي فوځ راتګ او د دې په نتیجه کښې د اسلام په نوم د امریکې د جنګ نه وړاندې وړاندې په پاکستان کښې یو رجعت پسند فوځي آمر د تخت نشینۍ کار تر سره کړے شوے ؤ. جنرل ضیاءالحق د خپل ناجائز اقتدار ته د دوام ورکولو او د دې د بڼیځو مذهبي جماعتونو دپاره د امریکې د ډالرو نه د فائدې وچتولو دا ډېره ښه موقعه وه.

د لکونو په شمېر کښې د مهاجرینو راتګ شروع شو، چې د هغوي دپاره په شلګونو جنګي تنظیمونه قائم کړے شو او په قبائلي علاقو کښې په سوونو مجاهد ساز جنګي تربیتي کېمپونه قائم کړے شو. هم د دې کېمپونو نه په لکونو ځوانان د شهادت د شوق پوره کولو دپاره افغانستان ته واستولي شو. د پښتنو بچو او ځوانانو ته کلاشنکوف او راکټ لانچر په اوږه کړے شو. اسلام اباد په دنیا کښې د سي آئي اې د موجودو لویو لویو اډو نه یوه اډه شوه او پېښور د عربیانو او نورو غېر ملکیانو مجاهدینو د ټولو نه لوئے مرکز جوړ شو. د ضیاءالحق په جرنېلانو، اسټبلېشمنټ، بېوروکرېسي او مذهبي ډلو په خصوصي توګه په جماعت اسلامي او جمعیت علماء اسلام د امریکې د ډالرو باران جوړ شو او بل طرفته د جهاد په نوم د کروړونو اربونو روپو فنډونه او چندې هم راټولولې شوې. د تربیتي مرکزونو سره سره د مذکوره مذهبي ډلو د سیوري لاندې د شلو زرو نه زیاتو دیني مدرسونه هم د مجاهد سازۍ دپاره خام مال وراستولے شو. د دې حقیقت باوجود چې په مقامي توګه دوي ته مجاهدین ډېر په اسانه ترلاسه کېدل، دوي د مصر، اردن، شام، سعودي عرب او سوډان جرائم پېشه خلق د هغه ځائے د جېلونو نه راوباسل، ورته ئې د مجاهدین اسلام نقاب ور واچوو او په افغانستان او قبائلي علاقو کښې ئې اباد کړل. لنډه دا چې د پښتون وطن په دواړو برخو کښې د پښتنو نسل کُشي شروع شوه. دغسې د پښتنو یو لوئے شمېر ووژلے شو، یوه لویه برخه معذوره کړې شوه، د دریم شمېر نه تشدد پسند جوړ کړے شو او پاتې شوي خېرمار شو.

د اتیا د لسیزې په اخیر کښې چې کله د روس فوځ د افغانستان نه ووتو نو کۀ یو طرفته د جهاد اصل څهره خلقو ته ښکاره شوه نو بل طرفته ئې د جهادیانو د طاقت د افسانې حقیقت هم ظاهر کړو. د اقتدار دپاره په خپلو کښې لاس و ګرېوان کېدل، خانه کعبه کښې د شوو وعدو نه تښتېدل او د ډاکټر نجیب د پوځ د استقامت په نتیجه کښې د مجاهدینو ناکامي د دغې دور یو څو دلچسپ حقیقتونه دي. د تاریخ د دې قسط سرته په رسېدو د یو بل خونړي دور اغاز وشو. پاکستان د خپل سټرټېجک ژوروالي په غم کښې په قندهار کښې د مجاهدینو د ظلم نه تنګ نالوستي خو مهم جو د

جوشـه ډک ځوانـان را یـو ځـائے کـړل او دغسـې د طالبانو فنامنن مېنځ ته را غے چې د سترګو په رپ کښـې پـه کابـل قـابض شـو. دې دوران کښـې د پښتونخوا او قبائلي علاقو نالوستي مذهب پرستو او مجاهدینو دپاره افغانستان د جنت په مثال شو چـې د طالبـانو سـره ئـې اوږه پـه اوږه د مخـالف مجاهدینو سره جهاد وکړو. د دې نه پس د ۱۱/۹ په پـس منظـر کښـې چـې کلـه امریکـې د طالبـانو دحکومت خاتمه وکړه او د دې سره د اور او وینې د یوې نوې لوبې اغاز وشو چې تر اوسه جاري دے. نن چې د طالبانو په شکل کښې قوم د کوم ناسُور ښکار دے، د دې د ذمه واریو او ابیاریو تفصیل ډېر اوږد دے خو دومره و ئیل ضروري دي چې دا خبره لکه د نمر روښانه ده چې د طالبانو په جوړولو او روزلو کښې د اې این پي یا د دې د وړاندینیو مشرانو هیڅ برخه نشته او د نن د ټولو نه زیات نقصان ئې هم دوي ته کېږي او نن د دغې ګند صفا کولو بوج په اې این پي را اچولے شوے دے.

دلته دا خبره هم د توجه وړ ده چې د اې این پي مشرانو ډېر مخکښې دا آفت په ګوته کړے ؤ. د پښتون ملت د قدر وړ هستۍ او دجنګ ازادۍ ستر مشر باچا خان په ۱۹۴٦ کې د پېرنګـي جرنېل منټګمري د پېښور د دورې په موقعه وئیلي وو، د یو جنګ نه د اوزګارېدو نه پس دا جرنېل د خپل راتلونکي جنګ دپاره د پښتون وطن جائزې اخستو له راغلے دے. په ۱۹۸۰ء کښې چې کله دا پېښ ګوئي ټیک ثابته شوه نو بیا هم باچا خان پاکستاني حکمرانان، عوام او په خاصه توګه پښتانۀ د دې د اصلیت او تباهۍ نه خبر کړل، دې ته ئې د روس خلاف د امریکې جنګ ووئیل. نن چې کوم جنګ ته قاضي حسېن احمد او مولانا فضل الرحمان د امریکې جنګ وائي دا دهغې جنګ ثمرات دي چې دوي بـه ورتـه د اسـلام جنـګ او جهـاد وئیـل. ۱۹۸۲/۸۳ء کښې د امریکې او کېنېډا د سفیرانو سره یوملاقات کښې ولي خان وئیلي وو چې نن چې د نظم و ضبط او قانون نه نا اشنا ځوانانو ته تاسو کومه وسله ورکوئ، سبا چې ستاسو جنګ ختم شي نو دا وسله وال به زمونږ په معاشره راوخېژي.

ګو چې د طالبانو یا دهشت ګردو خلاف جاري جنګ پوره ملک، عوام بلکې ټول عالمي صورت حال متاثره کړے دے خو دا یولوئے حقیقت دے چې دې جنګ د ټولو نه زیات نقصان پښتنو ته رسولے دے. لاندې مونږ په دې حواله د جوړ شوي صورت حال، واقعاتو او د ځنو سیاسي او مذهبي ډلو او د قلم د خاوندانو او دانشورانو طبقې د خلقو په رویو بحث کوو.

دا خبره د یادونې وړ ده چې د پاکستان په سیاسي تاریخ کښې سیاسي ډلو، مذهبي حلقو، دانشورانو، سرکاري ایجنسیو، نجي اخبارونو او سرکاري مېډیا د دې جماعت د دې د پېښ رو تحریک او د هغې مشران سره بدترین تعصب وساتلو، تر دې چې یو وخت پورې خو د سفارت یا وزارت د حصول دپاره د حب الوطنۍ د سند اخستو دپاره د دې تحریک او مشرانو خلاف الزام تراشۍ ضروري ګڼلې شوه. بل طرفته دا هم یو حقیقت دے چې اې این پي چرته هم د دې ځواب ورکول ضروري نۀ دي ګڼلي، بلکې د قامي حقونو دپاره سیاسي جنګ ئې خپل مقصد ګرځولے دے او نن هم دغه صورتحال دے چې اې این پي د ټولو مخالفینو د بې سر و پښو الزامونو نه یو طرفته د قام اولس او وطن دپاره په خپلو هلو ځلو کښې بوخته ده.